

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Milana Deáka a JUDr. Ľubora Šebu, v právnej veci žalobcov **1/ M.**, bývajúceho v K., **2/ D.**, bývajúcej v K., zastúpených JUDr. H., advokátkou v K., proti žalovaným **1/ I.**, s.r.o. so sídlom v K., **2/ M.**, bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. I., advokátom v K., **o určenie neplatnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 20 C 234/2004, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. januára 2008 sp. zn. 2 Co 6/2007, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalobcom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobcovia 1/, 2/ sa domáhali podanou žalobou určenia neplatnosti a/ zmluvy o pôžičke uzavretej 20. decembra 2002 medzi žalovaným 1/ ako veriteľom a žalobcami 1/, 2/ ako dlžníkmi, predmetom ktorej bolo poskytnutie pôžičky vo výške 520 000 Sk; b/ zmluvy o prevode členských a nájomných práv a povinností (viažucich sa k družstevnému bytu č. 10, blok A-4-1 na C. ul. č. X. v K.), ktorú 20. decembra 2002 žalobcovia uzavreli so žalovanou 2/. Dôvodili, že zmluva o poskytnutí pôžičky je simulovaný právny úkon, ktorý nebol urobený vážne, resp. že tento úkon trpí nezhodou vôle a prejavu, rozporom medzi vôľou

a konaním; že pri zmluve o prevode členských a nájomných práv a povinností ide o fingovaný právny úkon, keď sa prevádzalo len na fiktívne zabezpečenie záväzku.

Okresný súd Košice I rozsudkom z 22. novembra 2006 č.k. 20 C 234/2004-133 určil, že zmluva o pôžičke č. X. z 20. decembra 2002 uzavretá medzi žalobcami 1/, 2/ a žalovaným 1/ je v čl. V. bod 3 – úrok z omeškania neplatná; v prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol. Žalobcom 1/, 2/ uložil povinnosť zaplatiť náhradu trov konania žalovanému 1/ vo výške 30 942 Sk a žalovanej 2/ vo výške 63 929,50 Sk. Po vykonanom dokazovaní, v rámci ktorého o. i. preskúmal napadnuté zmluvy ako aj zmluvu z 20. decembra 2002, ktorou žalovaný 1/ postúpil pohľadávku voči žalobcom žalovanej 2/, dospel k záveru, že obe zmluvy - až na čl. V. bod 3 v zmluve o pôžičke upravujúci úrok z omeškania vo výške 0,25 % denne z dlžnej čiastky, čo ročne predstavuje úrok z omeškania vo výške 91,25 %, ktorý sa prieči dobrým mravom - sú pri posúdení podľa § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka platné. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil aplikáciou § 142 ods. 1, 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.).

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcov rozsudkom z 21. januára 2008 sp. zn. 2 Co 6/2007 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bola žaloba o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke uzavretej 20. decembra 2002 medzi žalobcami a žalovaným 1/ zamietnutá, a zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v prevyšujúcej napadnutej zamietavej časti tak, že určil, že zmluva o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohoda o majetkovom vysporiadaní z 20. decembra 2002 uzavretá medzi žalobcami a žalovanou 2/ je neplatnou. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd odvolanie žalobcov vo vzťahu k zmluve o pôžičke považoval za nedôvodné. Zistenia súdu prvého stupňa ohľadom skutkového stavu veci a jeho právne posúdenie vo vzťahu k zmluve o pôžičke považoval za správne a presvedčivé s tým, že žalobcovia počas celého konania neuviedli žiadne skutočnosti, v dôsledku ktorých by sa tento právny úkon priečil dobrým mravom, resp. nepreukázali, že by tu bol iný dôvod neplatnosti tohto právneho úkonu. Zároveň ustálil, že zmluva o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohoda o majetkovom vysporiadaní z 20. decembra 2002 uzavretá medzi žalobcami a žalovanou 2/ je neplatná. Vychádzal z toho, že táto zmluva bola uzavretá v rovnaký deň, kedy bola medzi žalobcami a žalovaným 1/ uzatvorená zmluva o pôžičke. Žalobcovia pri výsluchu pred súdom prvého stupňa uviedli, že zmluva o prevode členských práv a povinností k družstevnému bytu bola uzavretá za účelom zabezpečenia dlhu z pôžičky. Skutočnosť, že

zmluva o prevode členských práv a povinností v prejednávanej veci mala slúžiť ako zabezpečovací inštitút a nie ako právny úkon zakladajúci záväzkovo právny vzťah potvrdili aj žalovaní vo svojom písomnom vyjadrení (č.l. 16). Členské práva a povinnosti k bytu č. 10 na C. č. X. v K. v uvedenom zmluvnom vzťahu teda vystupujú ako záloh zabezpečujúci splnenie záväzku zo zmluvy o pôžičke. K realizácie zabezpečovacieho inštitútu v prípade nesplnenia záväzku zo strany žalobcov malo dôjsť tak, že žalovaná 2/ sa stala nájomníčkou uvedeného bytu a členkou bytového družstva. Odvolací súd poukázal, že úprava zabezpečenia záväzkov (§ 544 a nasl. Občianskeho zákonníka) predstavuje úpravu kogentnej povahy, ktorá obmedzuje zmluvnú voľnosť účastníkov občianskoprávných vzťahov (§ 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Účastníci záväzkových vzťahov teda nemajú možnosť zabezpečiť záväzky spôsobom odchylným od zákonnej úpravy uvedenej v ustanoveniach Občianskeho zákonníka; nemôžu si zmluvne upraviť, že k zabezpečeniu záväzku dôjde iným spôsobom. Dojednanie zmluvy o prevode členských a nájomných práv za účelom, aby pohľadávka žalovanej 2/ bola uspokojená tak, že nadobudne členské práva a povinnosti k bytu, predstavuje dojednanie spôsobu zabezpečenia záväzku, ktorý nie je zákonom dovolený a dopadá preto na neho § 39 Občianskeho zákonníka. Obchádzanie zákona spočíva vo vylúčení záväzného pravidla zámerným použitím prostriedku, ktorým sám o sebe nie je zákonom zakázaný. Uzavretie zmluvy o prevode členských a nájomných práv a povinností samo o sebe zákonu neodporuje. V situácii konkrétnych okolností, z ktorých vyplýva, že táto zmluva bola uzavretá za účelom zabezpečenia zmluvy o pôžičke a že realizáciou došlo k prevodu členských a nájomných práv a povinností k bytu ako zálohu na žalovanú 2/ a teda k prepadnutiu zálohu, takéto dojednanie svojimi dôsledkami obchádza kogentnú zákonnú úpravu inštitútu zabezpečenia záväzkov. So zreteľom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 O.s.p. iba vo výroku, ktorým bola žaloba o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke zamietnutá, a zmenil rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. vo výroku, ktorým bol zamietnutý návrh žalobcov na určenie, že zmluva o prevode členských a nájomných práv a povinností je neplatná, určiac, že uvedená zmluva je neplatná. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil aplikáciou § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu vo výroku, ktorým v prevyšujúcej napadnutej zamietajúcej časti zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že určil, že zmluva o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohoda o majetkovom vyporiadaní z 20. decembra 2002 uzavretá medzi žalobcami a žalovanou 2/ je neplatná, podala dovolanie žalovaná 2/. Navrhla v tejto časti rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie

konanie. Dovolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Bola názoru, že odvolací súd nesprávne aplikoval právny predpis, resp. zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávny právny záver o charaktere, resp. druhu zmluvy o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohody o majetkovom vysporiadaní z 20. decembra 2002. Namietala, že na daný skutkový stav sa nevzťahujú ustanovenia zákona upravujúce inštitút zálohu, t.j. § 552, resp. § 151a a nasl. Občianskeho zákonníka s tým, že tu šlo o zmluvu o zabezpečení záväzku prevodom práva, ktorú účastníci uzatvorili v zmysle § 553 Občianskeho zákonníka. Keďže zákon (platný v čase uzatvorenia zmluvy) bližšie nevymedzil právo, ktoré môže byť predmetom prevodu, takýmto predmetom mohli byť aj členské práva v bytovom družstve a s tým súvisiace práva a povinnosti. Z charakteru a zmyslu tohto zabezpečovacieho prostriedku je zrejmé, že veriteľ ako dočasný vlastník práva, ktoré na neho bolo prevedené, má síce postavenie vlastníka v plnom rozsahu, avšak práva vyplývajúce z tohto postavenia ako veriteľ nevyužíva dovtedy, kým dlžník plní svoje povinnosti zo zabezpečovaných záväzkov (v danom prípade zo zmluvy o pôžičke z 20. decembra 2002). Podľa dovolateľky zmluva bola uzavretá v súlade s § 553 Občianskeho zákonníka za dodržania podmienok ustanovených zákonom, avšak s prihliadnutím na skutočnosť, že Stavebné bytové družstvo K. pri uzatváraní takýchto zmlúv nepripúšťa použitie iného znenia textu zmluvy, ako je uvedené v tlačive vyžadovanom a predkladanom týmto družstvom. Vytýkala odvolaciemu súdu, že nerešpektoval § 35 Občianskeho zákonníka o výklade právnych úkonov s prihliadnutím na vôľu účastníkov v čase uzatvárania právneho úkonu.

Žalobcovia 1/, 2/ navrhli dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Vzhľadom na to, že v posudzovanej veci rozhodol odvolací súd formou rozsudku, podmienky prípustnosti dovolania sú upravené v ustanovení § 238 O.s.p. Tie vymedzujú

znaky rozsudkov, pri ktorých danosti zákon umožňuje, aby boli tieto napadnuté dovolaním a tak preskúmané dovolacím súdom. Ide o prípady, keď dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), keď smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľuje od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolateľka napadla rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa (v časti jeho zamietajúceho výroku) tak, že určil, že zmluva o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohoda majetkovom vysporiadaní z 20. decembra 2002 uzavretá medzi žalobcami a žalovanou 2/ je neplatná. Dovolanie žalovanej 2/ proti tomuto zmeňujúcemu výroku odvolacieho súdu je prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné, ak smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Odvolací súd mal teda možnosť posúdiť vecnú správnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že

- a/ v konaní došlo k vadám uvedených v § 237 O.s.p.,
- b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p., odvolací súd sa zaoberal otázkou, či nejde o prípad, kedy by a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval

ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konanie, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľka vady konania v zmysle § 237 O.s.p. netvrdila a ani dovolací súd nezistil, že by konanie pred odvolacím súdom trpelo niektorou z nich. Dovolanie v tejto veci preto podľa § 237 O.s.p. prípustné nie je (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 1 písm. a/ O.s.p. nie je daný).

Dovolací súd tiež skúmal, či konanie nie je postihnuté tzv. inou vadou konania. Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 273 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Z dovolania nevyplýva, že by dovolateľka namietala vadu takejto povahy a jej existencia v dovolacom konaní nevyšla najavo. Dovolací dôvod podľa § 241 ods. 1 písm. b/ O.s.p. preto nie je daný.

Z dovolania je zrejmé, že v tomto opravnom prostriedku je dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav; dochádza k nemu vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Dovolateľka v danej veci namieta, že zmluvu o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohodu o majetkovom vysporiadaní z 20. decembra 2002, odvolací súd

nesprávne posúdil ako neplatný právny úkon, tvrdiac, že zmluva bola uzavretá v súlade s § 553 Občianskeho zákonníka za dodržania podmienok ustanovených zákonom a že odvolací súd mal rešpektovať § 35 Občianskeho zákonníka o výklade právnych úkonov s prihliadnutím na vôľu účastníkov v čase uzatvárania právneho úkonu. Vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu uplatneným dovolacím dôvodom (porovnaj napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 61/2006) bol tak vymedzený obsah prieskumnej činnosti dovolacieho súdu.

Zmluva o prevode členských a nájomných práv a povinností s dohodou o majetkovom vysporiadaní, ktorú uzatvorili žalobcovia so žalovanou 2/, bola uzatvorená v ten istý deň (20. decembra 2002) ako zmluva o pôžičke č. 527/2002/911 medzi žalobcami (ako dlžníkmi) a žalovaným 1/ (ako veriteľom) a zmluva, ktorou žalovaný 1/ postúpil pohľadávku voči žalobcom žalovanej 2/. Účel tejto zmluvy o prevode členských a nájomných práv a povinností s dohodou o majetkovom vysporiadaní (č.l. 9, resp. č.l. 23 až 24 spisu), ako to potvrdila i samotná dovolateľka vo svojom vyjadrení (č.l. 16 spisu), bol zabezpečovací: „družstevný byt žalobcov slúžil ako zábezpeka, aby riadne a včas splnili svoj záväzok vrátiť poskytnutú pôžičku.“. Odvolací súd nepochybil, keď ako neplatnú posúdil predmetnú prevodnú zmluvu majúcu slúžiť ako zabezpečovací inštitút a nie ako právny úkon zakladajúci záväzkový právny vzťah s obsahom členských a nájomných práv a povinností žalovanej 2/ v Stavebnom bytovom družstve K. (vo vzťahu k družstevnému bytu č. 10 v dome na C. ul. č. X. v K.).

Ustanovenie § 2 ods. 3 Občianskeho zákonníka zakotvuje, že účastníci občianskoprávných vzťahov si môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona, ak to zákon výslovne nezakazuje a ak z povahy ustanovení zákona nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť. Zmluvná voľnosť sa podľa citovaného ustanovenia predovšetkým vzťahuje na úpravu vzájomných práv a povinností zmluvných strán, teda na záväzkové vzťahy. Záložná zmluva je len jedným z prostriedkov zabezpečenia záväzkov. Platí, že úpravu realizácie záložného práva, ktoré je právom vecným a vzťahuje sa aj na iné osoby než na účastníkov zmluvného vzťahu, je nutné považovať za úpravu kogentnú, obmedzujúcu zmluvnú voľnosť a že záložný veriteľ nemá preto možnosť realizovať záložné právo spôsobom odchylným od zákonnej úpravy (porovnaj k tomu napr. R 20/2006). K námietke týkajúcej sa iného prostriedku zabezpečenia záväzkov (zabezpečovacieho prevodu práva) dovolací súd uvádza, že predmetná prevodná zmluva nebola uzavretá v súlade

s § 553 Občianskeho zákonníka za dodržania podmienok ustanovených zákonom, preto nie je dôvodná.

Podľa § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007, splnenie záväzku sa môže zabezpečiť prevodom práva dlžníka v prospech veriteľa (zabezpečovací prevod práva). Zmluva o zabezpečovacom prevode práva sa musí uzavrieť písomne (§ 553 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007).

Uvedené zákonné ustanovenie zakotvuje ďalší zo zabezpečovacích inštitútov (úpravu ktorých pod názvom Zabezpečenie záväzkov obsahuje piaty oddiel prvej hlavy ôsmej časti Občianskeho zákonníka), ktorý má motivovať dlžníka splniť záväzok a veriteľovi poskytnúť v prípade nesplnenia dlhu možnosť ťažiť z prevedeného práva.

Až do novely Občianskeho zákonníka vykonanej zákonom č. 568/2007 Z.z. bola úprava zabezpečovacieho prevodu práva veľmi kusá (stručná) a citovanou novelou bolo nielen zmenené ustanovenie § 553, ale vo vzťahu k tomuto inštitútu bola úprava doplnená o nové ustanovenia - § 553a až § 553e (s účinnosťou od 1. januára 2008).

Výklad dovolacieho súdu sa však vzťahuje k ustanoveniu § 553 Občianskeho zákonníka v čase pôvodného znenia tohto ustanovenia, keďže predmetná zmluva, ktorá mala byť podľa dovolateľky zmluvou o zabezpečovacom prevode práva, bola uzatvorená 20. decembra 2002.

Výklad zabezpečenia záväzku prevodom práva, ktorý bol obsiahnutý v jedinom ustanovení Občianskeho zákonníka - § 553, treba urobiť so zreteľom na zmysel a účel daného ustanovenia. Ako u zabezpečovacieho inštitútu je pre neho charakteristická akcesorita a subsidiarita, sleduje osud zabezpečenej pohľadávky a jeho uhradzovací mechanizmus prichádza do úvahy až vtedy, ak sa zabezpečená pohľadávka riadne a včas nesplní.

Zákonodarca stanovuje, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva musí byť obligatórne uzavretá v písomnej forme; inak je neplatná (§ 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Účelom zabezpečujúceho prevodu práva je nielen nútiť dlžníka splniť svoj dlh voči veriteľovi (v tomto zabezpečení splnenia spočíva zabezpečovacia funkcia tohto inštitútu), ale pri riadnom a včasnom neuhradení tohto dlhu dať veriteľovi možnosť uspokojiť sa v spojitosti s touto formou zabezpečenia (zabezpečovací prevod práva má plniť aj funkciu uhradzovaciú). Tieto základné skutočnosti pri výklade a aplikácii § 553 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007 nemožno opomenúť; je treba ich rešpektovať a z nich vychádzať aj pri odvodzovaní náležitosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva.

So zreteľom na stručné vymedzenia daného inštitútu v jeho pôvodnej podobe, ako bol zavedený do Občianskeho zákonníka novelou – zákonom č. 509/1991 Zb., a doterajší výklad treba uzavrieť, že písomná zmluva podľa citovaného § 553 musí jednoznačne určovať:

- zmluvné strany (účastníkov zmluvy);
- záväzok, ktorý je zabezpečovaný;
- majetkové právo dlžníka, ktoré sa prevádza;
- že zmluvu uzatvárajú účastníci ako zmluvu o zabezpečovacom prevode práva, t.j. že tu ide iba o podmienený prevod práva z dlžníka na veriteľa za účelom zabezpečenia splnenia pohľadávky veriteľovi s rozvázovacou podmienkou, ktorá sa uplatní pri uspokojení zabezpečenej pohľadávky plnením tak, že právny úkon, ktorým bolo prevedené právo stráca účinnosť a právo v rozsahu, v akom bolo prevedené, prechádza späť na dlžníka (prevod práva na veriteľa tak zo zákona zaniká);
- ako sa zmluvné strany vysporiadajú v prípade, že dlžník zabezpečenú pohľadávku veriteľovi riadne a včas neuhradí (dohodu riešiacu tzv. uhradzovaciú funkciu tohto inštitútu).

Z obsahu predmetného právneho úkonu - zmluvy o prevode členských a nájomných práv a povinností a dohody o majetkovom vysporiadaní z 20. decembra 2002 vyplýva, že by malo ísť o trvalý prevod; to znamená, že takáto zmluva nevyjadruje ani len tú zo základných požiadaviek na zmluvu podľa § 553 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007, ktorá spočíva vo vymedzení, že ide o zabezpečovací prevod práva, teda iba o dočasný prevod práva. Uvedená zmluva už iba z tohto dôvodu odporuje zákonu (§ 39, § 553 Občianskeho zákonníka) a nemôže byť považovaná za platnú zmluvu o zabezpečovacom prevode práva. Vzhľadom na chýbajúce aj ďalšie náležitosti takejto zmluvy (okrem uvedenia zmluvných

strán a predmetu prevodu), túto zmluvu by bolo treba považovať za neplatnú aj z dôvodu podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre nedodržanie stanovenej písomnej formy, resp. pre neurčitosť (podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Preto už iba ako súvisiacu poznámku je nutné zmieniť, že hoci § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007 hovorí, že splnenie záväzku sa môže zabezpečiť prevodom práva dlžníka, predmetom prevodu v skúmanej zmluve boli nielen práva, ale aj povinnosti.

Napokon je nutné sa ešte vysporiadať s námietkou dovolateľky, že odvolací súd mal rešpektovať § 35 Občianskeho zákonníka o výklade právnych úkonov s prihliadnutím na vôľu účastníkov v čase uzatvárania právneho úkonu.

Podľa § 35 ods. 1 Občianskeho zákonníka, prejav vôle sa môže urobiť konaním alebo opomenutím; môže sa stať výslovne alebo iným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejavovať.

Podľa § 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom.

Podľa § 35 ods. 3 Občianskeho zákonníka, právne úkony vyjadrené inak než slovami sa vykladajú podľa toho, čo spôsob ich vyjadrenia obvykle znamená. Pritom sa prihliada na vôľu toho, kto právny úkon urobil, a chráni sa dobromyseľnosť toho, komu bol právny úkon určený.

V tejto právnej veci bol sporný právny úkon vyjadrený slovami v písomnej forme. Obsah tohto právneho úkonu možno vykladať podľa vôle toho, kto tento úkon urobil, za predpokladu, že tvrdená vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom urobeným v písomnej forme. Obsah takéhoto úkonu je možno vykladať za použitia citovanej interpretačnej zásady (§ 35 ods. 2 Občianskeho zákonníka); použitím tohto pravidla však nemožno nahrádzať vôľu, ktorú strany zmluvy nemali alebo ju neprejavili. Nemožno teda uvedenú prevodnú zmluvu dopĺňovať o spomenuté chýbajúce náležitosti zmluvy podľa § 553 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007. To platí bez zreteľa na okolnosť, že požadované náležitosti museli byť v zmluve obsiahnuté – písomne zachytené aj so zreteľom na § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú

vyžaduje zákon (v danom prípade § 553 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení do 31. decembra 2007) alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

Správny bol preto záver odvolacieho súdu, že žalobný návrh bol sčasti opodstatnený a že uvedená zmluva o prevode členských a nájomných práv a povinností s dohodou o majetkovom vysporiadaní je neplatná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov dovolanie žalovanej 2/ ako nedôvodné podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1, 2 O.s.p. V dovolacom konaní úspešným žalobcom nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože si ju nevyčísľili - trovy právneho zastúpenia, keď iné trovy dovolacieho konania im zo spisu nevyplývajú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. júna 2009

JUDr. Jana Bajánková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková